

1. Inleiding

Het decreet over het lokaal bestuur (verder DLB genoemd) voorziet in een politieke/bestuurlijke - en een ambtelijke integratie van de gemeente en het OCMW. De bestuurlijke integratie tussen de gemeente en het OCMW is van toepassing op alle gemeenten van het Nederlandse taalgebied, met uitzondering van de randgemeenten en Voeren. In de zes Vlaamse randgemeenten en Voeren kunnen bepaalde aspecten van de politieke integratie niet doorgevoerd kunnen worden, aangezien deze gemeenten onderworpen blijven aan de afwijkende regelingen die door de Pacificatiewet werden ingevoerd in de Nieuwe Gemeentewet en de organieke wet betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn. Daarom is ervoor gekozen om de regelingen die van toepassing zijn op deze gemeenten in een apart deel van het decreet onder te brengen.

2. De randgemeenten en Voeren als apart deel in het DLB

Om de leesbaarheid en de rechtszekerheid te bevorderen, wordt met dezelfde onderverdeling gewerkt als de delen van het DLB die betrekking hebben op de andere gemeenten van het Vlaamse Gewest. Op deze manier wordt van elk artikel aangegeven of het al dan niet van toepassing is, wat in de bestaande decreten vaak veel moeilijker uit te maken is. Concreet houdt dit in dat voor elke titel, hoofdstuk of afdeling één van de volgende, of een combinatie van de volgende technieken wordt toegepast:

1. De regeling die van toepassing is op de andere gemeenten van het Vlaamse Gewest wordt van overeenkomstige toepassing verklaard op de gemeente Voeren en de gemeenten bedoeld in artikel 7 van de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken;
2. De regeling die van toepassing is op de andere gemeenten van het Vlaamse Gewest wordt van toepassing verklaard op de gemeente Voeren en de gemeenten bedoeld in artikel 7 van de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, met dien verstande dat in die bepalingen sommige woorden anders moeten worden gelezen;
3. De regeling die van toepassing is op de andere gemeenten van het Vlaamse Gewest wordt niet van toepassing verklaard op de gemeente Voeren en de gemeenten bedoeld in artikel 7 van de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken;
4. Indien nodig, werd voorzien in een afwijkende en/of aanvullende regeling voor de gemeente Voeren en de gemeenten bedoeld in artikel 7 van de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken. Hierbij werd getracht om dicht bij de regeling voor de overige gemeenten te blijven. Afwijkende regelingen die door de Pacificatiewet werden ingevoerd in de Nieuwe Gemeentewet of de organieke wet betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn - en die dus niet tot de bevoegdheid van het Vlaamse Gewest of de Vlaamse Gemeenschap behoren - worden niet hernomen in het DLB.

3. Wijzigingen in het DLB die niet worden doorgevoerd in de randgemeenten en Voeren

De samenstelling van de **gemeenteraad** en die van de raad voor maatschappelijk welzijn is in beginsel identiek. Dit is niet zo in de zes Vlaamse randgemeenten en Voeren: in deze gemeenten wordt de **raad voor maatschappelijk welzijn** rechtstreeks verkozen zoals voorheen (artikel 17*bis* OCMW-wet). Voor de voordracht, de benoeming en de vervanging van de voorzitter van de raad voor maatschappelijk welzijn in die gemeenten werd een aparte regeling voorzien (artikel 25*bis* OCMW-wet);

Verder bepaalt het DLB dat de **voorzitter van de gemeenteraad** ook de voorzitter is van de raad voor maatschappelijk welzijn, met het oog op de maximale afstemming tussen de organen van de gemeente en die van het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn. Dit geldt niet in de zes Vlaamse randgemeenten en Voeren waar de **voorzitter van de raad voor maatschappelijk welzijn** nog steeds zal worden benoemd door de Vlaamse Regering op voordracht van de leden van de raad voor maatschappelijk welzijn. De voorzitter van de raad maakt niet van rechtswege deel uit van het college van burgemeester en schepenen voor de randgemeenten en Voeren.

Om het eenduidig en geïntegreerd karakter van het lokaal sociaal beleid nog verder te versterken, opteert de decreetgever ervoor om het vast bureau samen te stellen uit identiek dezelfde personen als diegene die het **college van burgemeester en schepenen** samenstellen. Door hun verkiezing en benoeming zijn de

burgemeester en schepenen van rechtswege ook de leden van het vast bureau. Dit geldt niet in de zes Vlaamse randgemeenten en Voeren: overeenkomstig artikel 27bis van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn worden de **leden van het vast bureau** rechtstreeks verkozen.

Vanaf de inwerkingtreding van het DLB is de **burgemeester** van rechtswege **voorzitter van het vast bureau**. Dat geldt NIET voor de randgemeenten en Voeren : daar is de voorzitter van de raad voor maatschappelijk welzijn van rechtswege voorzitter van het vast bureau met beraadslagende stem (art. 541 DLB – behoud regeling OCMW-decreet).

In de randgemeenten en Voeren wordt de gemeenteraad, de raad voor maatschappelijk welzijn alsook het college van burgemeester en schepenen en het vast bureau dus rechtstreeks verkozen.

In het DLB is ervoor geopteerd om in elke gemeente in de schoot van de raad voor maatschappelijk welzijn een **bijzonder comité voor de sociale dienst** op te richten. Dat bijzonder comité voor de sociale dienst is bevoegd om te beslissen over de individuele dossiers inzake maatschappelijke dienstverlening en maatschappelijke integratie. In de randgemeenten en Voeren wordt geen bijzonder comité voor de sociale dienst opgericht. In de plaats oefenen het vast bureau en de voorzitter van het vast bureau de bevoegdheden uit die in de andere Vlaamse gemeenten overeenkomstig artikel 113 en 114 van het DLB zijn toevertrouwd aan het bijzonder comité voor de sociale dienst en de voorzitter van het bijzonder comité voor de sociale dienst. Dit betekent dat er in deze gemeenten geen bijzonder comité voor de sociale dienst bestaat.

Gelet op de verdere bestuurlijke integratie van de gemeenten en de OCMW's wordt de procedure van goedkeuring, door de gemeenteraad, van de beslissingen van de raad voor maatschappelijk welzijn tot oprichting van een vereniging, niet behouden. Ze wordt dan ook niet hernomen in het DLB, tenzij wat betreft de randgemeenten en Voeren.

Wat de randgemeenten en Voeren betreft moet in het kader van het goedkeuringstoezicht op de welzijnsverenigingen en de autonome verzorgingsinstellingen, de ziekenhuisverenigingen, de verenigingen of de vennootschappen voor sociale dienstverlening, de woon-zorgvereniging en de woon-zorgvennootschap, het desbetreffend besluit van de raad voor maatschappelijk welzijn goedgekeurd worden door de gemeenteraad. Aangezien in die gemeenten de raad voor maatschappelijk welzijn rechtstreeks wordt verkozen en daardoor de politieke integratie niet doorgevoerd kan worden, wordt de goedkeuring door de gemeenteraad voor die gemeenten behouden.

De mogelijkheid die het OCMW-decreet voorzag voor het college van burgemeester en schepenen om beroep in te stellen bij de toezichthoudende overheid tegen een besluit van het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn dat het gemeentelijk belang zou schaden, werd in artikel 557 van het DLB enkel behouden voor de randgemeenten en Voeren en niet voor de andere Vlaamse gemeenten wegens de politiek bestuurlijke integratie.

Titel 8 "vrijwillige samenvoeging van gemeenten" en titel 9 "Samenvoeging van gemeenten op initiatief van de Vlaamse Regering" zijn niet van toepassing op de randgemeenten en Voeren: de gewesten kunnen geen wijzigingen aanbrengen aan de grenzen van de randgemeenten (de gemeenten Drogenbos, Kraainem, Linkebeek, Sint-Genesius-Rode, Wemmel en Wezembeek-Oppem) en aan de grenzen van Komen-Waasten en Voeren

4. Wijzigingen in het DLB die gelden in de randgemeenten en Voeren

De voorbije jaren hebben al heel wat lokale besturen ervoor geopteerd om, met toepassing van de organieke bepalingen van het Gemeente- en OCMW-decreet, de administratie van beide rechtspersonen te laten aansturen door één leidinggevende. Die trend wordt in dit decreet doorgetrokken naar alle besturen, met inbegrip van de randgemeenten en Voeren. In elke gemeente komt een algemeen directeur en een financieel directeur, die personeelslid zijn van de gemeente, maar tegelijk ook het OCMW bedienen. Met de functies van de gemeenschappelijke algemeen directeur en financieel directeur wordt het huidige pakket van taken en bevoegdheden van respectievelijk de secretarissen en de financieel beheerders van de gemeente en van het OCMW in één hand verenigd. Daarmee wordt een eenduidige ambtelijke aansturing en verantwoordelijkheid

gerealiseerd. De algemeen directeur is het hoofd van het personeel van de gemeente en van het OCMW. Hij is verantwoordelijk voor de werking van zowel de gemeentelijke diensten als van die van het OCMW. Het staat de besturen vrij om met gemeenschappelijke diensten te werken. Daartoe werden de mogelijkheden van artikel 115/1 van het OCMW-decreet en van artikel 116bis van het Gemeentedecreet verder uitgebreid.

Daarnaast zullen de gemeente en het OCMW één gezamenlijk organogram en één gezamenlijk managementteam hebben. De voorzitter van de raad voor maatschappelijk maakt ook deel uit van het managementteam. De gemeente en het OCMW beschikken over één gemeenschappelijke deontologische code. De rechtspositieregeling van het gemeentepersoneel blijft van toepassing op het personeel van het OCMW dat een betrekking bekleedt die ook bestaat bij de gemeente (de zogenaamde 'gemeenschappelijke betrekkingen'). De raad voor maatschappelijk welzijn stelt de rechtspositieregeling vast voor het voltallig personeel van de bijzondere diensten. Wat de betrekkingen betreft die specifiek zijn voor het OCMW, wordt zo mogelijk eveneens de rechtspositieregeling van het gemeentepersoneel van toepassing. De lokale besturen behouden de mogelijkheid om het personeel over te dragen van de OCMW's naar de gemeente (en omgekeerd) om de juridische ambtelijke eenheid te maximaliseren zonder afbreuk te doen aan de sociale dienstverlening (anders gesteld: ook de rechtspositieregeling is gemeenschappelijk, met dien verstande dat het OCMW de nodige afwijkende bepalingen moet vaststellen voor de decretale functie van maatschappelijk werker, voor de functies die niet bestaan in de gemeente en voor het voltallig personeel van de zorgsector (vergelijk met artikel 104, §6, van het OCMW-decreet)).

De algemeen directeur, die het hoofd is van het personeel van de gemeente en het OCMW en verantwoordelijk is voor de werking van de gemeente- en OCMW-diensten, kan de bevoegdheid krijgen voor de aanstelling, de tucht en het ontslag van het gemeente- en OCMW-personeel. Dat vergemakkelijkt de ambtelijke samenwerking tussen gemeente en OCMW (dit is al zo sedert de inwerkingtreding van het voorafnamedecreet).

De leden van de gemeenteraad van Voeren of de randgemeenten zijn niet van rechtswege de leden van de OCMW-raad. Die laatste worden er eveneens rechtstreeks verkozen. Om die reden is het aangewezen om de voorzitter van de OCMW-raad, ook in zijn hoedanigheid van voorzitter van het vast bureau en het comité voor de sociale dienst, te betrekken bij de evaluatie van de directeur vermits die ook ten dienste staat van het OCMW.

Het DLB bevat digitaalneutrale regelgeving. Het biedt de besturen de mogelijkheid om op eigen tempo de technologische evoluties te volgen. Zo zullen ook de randgemeenten en Voeren vanaf 1 januari 2019 hun akten en documenten op een informatiedrager naar keuze kunnen plaatsen en gebruik kunnen maken van de elektronische procedure van ondertekening. Ook de regels over de bekendmaking van de besluiten van de raden worden aangepast aan het digitale tijdperk.

Het substitutierecht, waarbij burgers onder bepaalde voorwaarden in rechte kunnen optreden namens de gemeente, als het college van burgemeester en schepenen of de gemeenteraad dat niet doet, wordt niet behouden, omdat de oorspronkelijke *ratio legis* ervan op vandaag is achterhaald.

De burger heeft recht op informatie van de overheid. De overheid moet zoveel mogelijk transparant zijn en overheidsinformatie is in het algemeen openbaar en voor iedereen toegankelijk. Om dat recht voor de burger te onderstrepen wordt de bekendmakingsplicht van de lokale besturen uitgebreid. Voortaan zullen naast de overzichtslijsten van de besluiten van de gemeenteraad en de raad voor maatschappelijk welzijn, ook lijsten van besluiten van andere organen van het lokaal bestuur worden bekendgemaakt en zullen er naast de reglementen en verordeningen ook nog andere besluiten moeten worden gepubliceerd.

Voor wat de randgemeenten en Voeren betreft wordt de controle zoals opgenomen in het OCMW-decreet in het artikel 253 OCMW-decreet behouden vermits voor deze gemeenten de politieke integratie niet kan doorgevoerd worden. Wel werden voor ook voor de OCMW 's van deze gemeenten de toezichtregels gestroomlijnd met deze van het gemeentebestuur.

Voor wat de randgemeenten en Voeren betreft wordt de beroepsmogelijkheid zoals opgenomen in het OCMW-decreet in artikel 257 OCMW-decreet behouden vermits voor deze gemeenten de politieke integratie

niet kan doorgevoerd worden. De toezichthoudende overheid kan in de randgemeenten en Voeren het besluit van het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn nog toetsen aan het gemeentelijk belang. Wel werden ook voor de OCMW 's van deze gemeenten de toezichtregels gestroomlijnd met deze van het gemeentebestuur.

Net als bij de overige Vlaamse gemeenten wordt in Voeren en de randgemeenten het budget als afzonderlijk beleidsrapport afgeschaft en wordt de jaarlijkse autorisatie geïntegreerd in het meerjarenplan en de aanpassingen daarvan. Het is voortaan dus bij de verplichte jaarlijkse aanpassing van het meerjarenplan dat de gemeenteraad de kredieten vaststelt, niet langer in een afzonderlijk beleidsrapport.

Op het vlak van de planning en rapportering stellen de beide raden in de randgemeenten en Voeren, net zoals bij de andere gemeenten, gezamenlijke beleidsrapporten (dit betekent één meerjarenplan, aanpassingen ervan en één jaarrekening voor de beide besturen samen) vast. Op die manier kan een geïntegreerd lokaal sociaal beleid maximaal worden gerealiseerd: beide rechtspersonen kunnen samen één doelstellingenboom hebben, waarbij de doelstellingen van het OCMW en die van de gemeente vervlochten kunnen zijn. Uiteraard blijft wel elke rechtspersoon instaan voor de eigen verplichtingen en verbintenissen en zal er dus ook een duidelijk onderscheid blijven bestaan tussen de kredieten van elk van beide rechtspersonen.

Verder wordt in het DLB resoluut gekozen voor een verregaande deregulering. Een groot aantal detailregelingen van het Gemeente- en OCMW-decreet wordt niet hernomen. De vroegere decreten bevatten gedetailleerde regels over, bijvoorbeeld, burgerparticipatie, het budgethouderschap, over kasprovisies en kasverrichtingen, de goedkeuring van te betalen bedragen, etc. Het gaat hier om de interne regels van de werking van het bestuur, terwijl het niet nodig wordt geacht om dit decretaal allemaal zeer gedetailleerd voor te schrijven. Uiteraard is het wel van belang dat de besturen daar dan ook effectief zelf regels voor uitwerken.

De rol van de algemeen directeur en die van de financieel directeur bij het opstellen van de beleidsrapporten wordt niet langer beperkt tot respectievelijk de strategische nota en de financiële nota van het meerjarenplan. Het opstellen van de beleidsrapporten is een gedeelde verantwoordelijkheid voor beide decretale graden, waarbij het financiële en het beleidsmatige niet los van elkaar kunnen worden bekeken. Het onderscheid dat hier in het Gemeente- en het OCMW-decreet werd gemaakt was in dat opzicht kunstmatig en werd daarom niet hernomen in dit decreet.